

Akt nr:
R-E1a-1671

AU\$R-E1a-1671

Lånat f.

R

3-1671

LANTBRUKSSTYRELSEN

25 JAN 1956

DIARIE Nr

SAK Nr

Handlingar angående

"Herrängens dikningsföretag av år 1954"

i Hjo stad av Skaraborgs län;

upprättade år 1954 vid syneförrättning

enligt vattenlagen

av

Ragnar Holm

Förrättningsman

357

3 x 1671

RAPPORT över verkställd besiktning

Företagets namn

Herrängens dikningsföretag av år 1954

Socken

Hjo stad

Län

Skaraborgs

~~Övervakningskommittéens ordförande~~ Styresman:

Lantbr. Liss Andersson, Herrängen, Hjo.

Statligt stöd bev. av lbrstn den	Bidrag till utförandet, kr	Bidrag till rensning, kr	Lån, kr
Statligt stöd bev. av lbrnämnden den	Bidrag till utförandet, kr		
6/9-1955	1.910:-		
Nu tillstyrkes till utbetalning	av bidrag till utförandet, kr	av bidrag till rensning, kr	av lån, kr
	1.910:-		
Arbets tid jml. V. L. 10:62	Förlängning jml. V. L. 7:58	Kontrakterad arbetstid	Kontrakterad arbetstid förlängd till
31/12-1963	-	-	-

Vid besiktning, som verkställts av 1:e assistent Ragnar Holm
den 1 september 1955, har befunnits att företaget var utfört enligt den
upprättade planen. Företagets verkliga kostnader har uppgått till 8.020:60 kronor.

Skara den 7 september 1955.

I tjänsten:

Sven Holmström
Sven Holmström
Lantbruksingenjör.

Protokoll vid synföreläsning
enligt vasselagen för förläggning
av mark lieshöland Herrängen
m. fl. i Hjo stad, Skaraborgs län.

Den 25 sept. 1953 hos Liss Andersson,
Herrängen.

Närvarande: Undertecknad, försämningsman,
samt följande sekägere:

Sökanden Liss Andersson, Herrängen (eller Ucker
och stadsägare n. 87 å norr.

Övriga: Hjo stad, genom kommunal-
borgmästaren Henrik Brandt och
stadsingenjören Paul Skigenberg,
enl. protokolls utdrag, bil. F
Fabrikör Erik Andersson, stadsäg. 258 å norr
Herr Gustav Andersson, " 87A-288 "

#1.

Upplästes det för försämningsmannen
utfärdade förordnandet, bil. A.

#2.

Något för mot försämningsmannen
kunde ej utlönas.

#3.

Förklarades den vid försämningsmannen
uppräddade nivå kartan över det vassan-
besvärade området jämte profil och
sektioner över svoloppet.

4.

Några av sakägarna föklade, att de önskade fräns sig med sökan den, varför särskild fränsningskrivelse upprättades och bilades protokollet
bil. E.

5.

Sökan den och de som fränat sig med honore yrkade försläppning av sina av fiskeföret beörda marken till lämpligt djup med det bästa ledning. Vidare yrkade de, att skaden till, som utsläppen avsläppen från den vattenverk i övre delen av anläggningen, skulle åläggas att delade i kostnaderna för fiskeföret med skäligt belopp.

6.

Liss Andersson, Herrängen, upp gav, att spolningarna från vattenverket åstadkom skada på diket genom utskärningar och igen slammning. Så skett när spolningen skedde vintertid, orsakades skador, genom att spol väntet från till is och diket fylldes, varför vatten över svämmade omkring åkrar. Beskrifliga tillståndet hade även igen slammats. Att detta hade orsakat skördeminskning och förtvärrat brukningsfriheten.

Han yrkade, att tillståndet borde delade med 50% av kostnaderna

för fristaget och dessutom att staden
skulle behöva uppremsningen av
igenstamnade skoldeskogen:

§7.

Antagen för Hö stad medgäva, att
staden för dess verksamhet både bidraga
till kostnaderna för fristagets utfrående
med skelig andel.

§8.

På särskild fråga förklarades att
det värfen som utsläppts från
verksamheten ej var för stort, så
spolningarna skedde på ofta, att skol-
bildning ej hamnade.

§9.

Liss Andersson upplyste på fråga,
att direkt förhållanden rensats senast 1941.

§10.

Som intet vidare fanns att säga på
kollat anteckna och sedan meddelande
lämnats att nytt sammanträdde kommer
att utlysas i vederbörlig ordning,
när kompletterande undersökningar
verksamhets och plan för fristaget
upprättats, förklarades sammanträdet upplöst.

Att och dag som ovan
Lars Holm
Frisämningsman.

Den 12 april 1954 i Herrängen.

Närvarande: Föräldringarna
Jämte lite gode män

Gustaf Grenabo och

Sten Thoringvist

samt följande närvarande:

Liss Andersson, Herrängen

Hörsledare: distriktskommunens genom-

kommunalborgmästare H. Bränd och

stadsingenjör Paul Stigenberg.

Barnmorskan E. Jönstam för S. J. ^{fullm. l. G.}

Fader Erik Andersson samt

Gunnar och Sven Olof Andersson bl.
äldre; ställföreträdare Gustav Andersson,
som också varit med föräldra och barn till.

§ 11.

Något jiv med kishälsande
gode män och kvinnor.

§ 12.

§ 12.

Förklarades det upprätsade fristyrket
föreligger vid de verkade skadade markernas
både för tilläggning med kishälsande
leiligheter vilka genomgås.

§ 13.

Upplästes synemännens utlä-
dande som hade lyddes enl. l. N.

§ 14

Det förvaras till fristyrket härnär
handlingen och rikningen utse
synemännens Liss Andersson
Herrängen och Hö.

#15.

Behäffande frisättnings kostnaderna
hänvisades till den uppräbåde
erovades redningen varav ett etc. skulle
överlämnas till aktprövarerna.

#16

Som icke vidare frickan fri blanda
frisättnings avslutad och samman-
trädde upplöst.

Herrängen den 12 april 1884

J. Fräncke
Kammarhållaren
Frisättningsman

Med godnatt:

Allt Förtroende
Eustav Grönberg

KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAVANDE

I
SKARABORGS LÄN

LANDSKANSLIET

E.D. 28-49-1952.

Förordnande.

Förste assistenten R. Holm, Skara,
förordnas härmed att i stället för
lantbruksingenjören S. Hallin i laga ord-
ning verkställa iirågavarande förrätt-
ning; och införläntas bevis om förordnandets
emottagande. Mariestad å landskansliet
den 12 maj 1952.

På länsstyrelsens vägnar:

Leo Wohlstein

G. Lundahl

Förbruk

(Fnr 1449)

E. D. 96-49

Insändes till vederbörande lantbruksnämnd.

Ink. den 22/8-51
Inr 79 352/51

Till Länsstyrelsen i Skaraborgs län.

Stpl

Härmed anhålles om förordnande för behörig förrättningsman att handlägga syneförrättning enligt 10 kap. vattenlagen för torrläggning av mig ~~oss~~ tillhörig mark inom Hjo

socken(-nar) av Skaraborgs län.

Förrättningen avser fördjupning och igenläggning med rör av huvudavloppet för mig till-

hörig mark, vilket delvis påkallas av att Hjo stad släpper spolvatten genom mina här uppgives så fullständigt som möjligt företags beskaffenhet (dikning, åreglering, sjösänkning, invallning e. d.), vidare

ägor företags omfattning (areal som skall torrläggas, avloppens längd o. d.), om flottled, damm, järnväg, landsväg e. d. beröres m. m.

Närmaste järnvägsstation Hjo

Meddelanden om förrättningen ställas till undertecknad Liss Andersson, Herrängen, Hjo.

titel, namn och fullständig adress samt telefon.

Herrängen

den 25 april 1951
1950

Sökandes namn:

Fastighet:

Liss Andersson
(Hjo 283)

för fastigheten Herrängen

» »

» »

(Skulle)

Inför i Skandis

ED. 28-49
1952

Fastighet:

A circular postmark from FORGÈS LANS, dated 28 APR 1952, with the word SKANBLI at the bottom.

» » »

» » »

Lantbruksingenjör Sven Hallin

Skara den 28 sept. 19 51.

På Lantbruksnämndens vägnar:

Elise Versteij

Lantbruksingenjören Sven Hallin,

Skara,

förordnas härmed att i laga ordning verkställa ifrågavarande förrättning; och införsäkras bevis om förordnandets emottagande.

Mariestad & landskansliet den 25 okt. 1951.

Fritiof Domö

Leo Wohlstein

Trk. den 22/8-51.

Bvr TG 352/51

Till

Lantbruksnämnden i Skaraborgs län.

Härmed översändes vördsamt till Länsstyrelsen ställd ansökan om syneförrättning för torrläggning av mark, tillhörande Herrängen i Hjo landssocken.

Samtidigt får jag vördsamt anhålla om förtursrätt för förrättningens handläggning, då den dels är av liten omfattning och dels avser att för framtiden reglera de olägenheter, som uppkomma, genom att Hjo stads vattenledningsverk för sin tillfredsställande skötsel måste släppa ut spolvatten i ifrågavarande avlopp.

Herrängen, Hjo den 25 april 1951
~~25 december 1950~~

L. Sandström

Inför i skand
x

F ö r t e c k n i n g

Över underrättelser ang. sammanträde hos Liss Andersson, Herrängen, fredagen
den 25 sept. 1953 kl. 11.00, vilka denna dag avsänts till:

✓ ✓	1. Liss Andersson,	Herrängen,	<u>H j o</u>
✓ ✓	2. Hjo Stads Drätselkammare,		"
✓ ✓	3. Fabrikör Erik Andersson,	Norrbacka,	"
✓	4. Gustav Andersson,	Rosenlund,	"

(Gunnar
Jön Olaf)

Skara den 17 sept. 1953.

I tjänsten:

Ragnar Holm

(R. Holm)

Förrättningsman

Ang. fortsatt sammanträde måndagen den 12 april 1954 klockan 14.00,
har avdrag av kungörelse sänts till ovanstående samt till:

	Fru Sigrid Bohlin,		<u>H j o</u>
	Baningenjören vid Statens Järnvägar,		<u>Lidköping</u>
✓	Skiftesgodemannen ~~Nils~~ ^{Gustav} Grenabo,	Grenabo,	<u>H j o</u>
✓	" Axel Thörnkvist,	Borrebäckstorp,	"

Skara den 26 mars 1954.

I tjänsten:

Ragnar Holm

(Ragnar Holm)

Förrättningsman

K U N G Ö R E L S Eangående syneförrättning enl. vattenlagen.

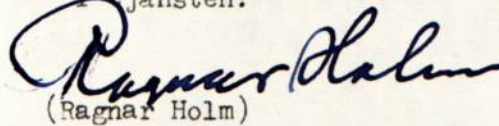
För torrläggning av vattenskadade marker tillhörande Herrängen m.fl. fastigheter i Hjo stad av Skaraborgs län genom uppgrävning av avloppsdiken, kommer syneförrättning enligt vattenlagen att handläggas vid sammanträde hos Liss Andersson, Herrängen måndagen den 12 april 1954 klockan 14.00, då vederbörande sakägare hava att tillstädeskomma för utförande av sin talan.

Av förrättningen torde följande fastigheter bli berörda:

Veken eller Herrängen 1¹ samt stadsägorna n:ris 87, 87 A, 88 och 258 å Norr.

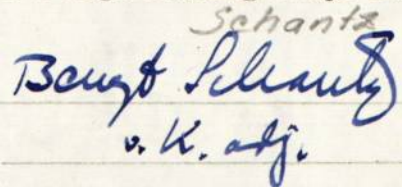
Skara den 18 mars 1954.

I tjänsten:

(Ragnar Holm)

Förrättningsman

Att förestående kungörelse blivit anslagen i laga ordning i Hjo församling den 21 mars 1954, betygas:

Schantz

v. k. stf.

Anhålles, att förestående kungörelse, försedd med bevis, att den anslagits, varder till mig återsänd under adress: lantbruksing.kontoret, Skara.

K u n g ö r e l s e .

För torrläggning av vattenskadade marker tillhörande Herrängen m.fl. fastigheter i Hjo stad av Skaraborgs län genom uppgrävning av avloppsdiken, kommer syneförrättning enligt vattenlagen att handläggas vid sammanträde hos Liss Andersson, Herrängen, måndagen den 12 april 1954 klockan 14.00, då vederbörande sakägare hava att tillstädeskomma för utförande av sin talan.

Av förrättningen torde följande fastigheter bliva berörda:

Veken eller Herrängen 1¹ samt stadsägorna n:ris 87, 87 a, 88 och 258 å Norr.

Skara den 19 mars 1954.

I tjänsten:

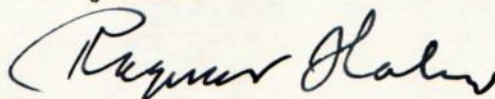
Ragnar Holm

Förrättningsman

Att förestående kungörelse varit införd i Hjo Tidning lördagen den 20 mars 1954, intygas.

Skara den 22 mars 1954.

I tjänsten:

Förrättningsman

Undertecknad förena ~~mig~~ oss här med med sökanden till den syneförrätt-
 ning, som avser torrläggning av mark tillhörande *Herrängen*
 m.fl. i *Hjo* ~~sock~~ ^{stad} och
~~jag~~ ^{min} yrka vi på företagets utsträckning, så att jämväl vår därav beroende
 mark må kunna på ett ändamålsenligt sätt torrläggas.

Herrängen den 19

Erik Andersson.

Bevitnas i tjänsten:

Pekka Halén

Biträdande gode män:

Antt Pöngqvist
Gustav Grunabo

Drätselkammarens sammanträde
den 21/9 1953

PROTOKOLLSUTDRAG

§ 276
Ombud vid syne-
förrättning

Drätselkammaren beslöt att utse kommunalborgmästaren Henrik Brandt och stadsingenjören Paul Stigenhag att företräda Hjo stad vid syneförrättning den 25/9 1953 kl. 11.00, angående torrläggning av mark tillhörande Herrängen m.fl.

Sekreterare Alf Westerlind

Justeringsman Sven Evaldsson

Utdragsbe-
styrkare

Alf Westerlind

Till Stadsingenjören.

FULLMAKT för ombud vid
lantmäteri- eller dylik förrättningHärigenom befullmäktigas Banmästare E. Jeverstam

Befattning och namn

att statens järnvägars talan föra och rätt bevaka vid förrättning rörande torrläggning av

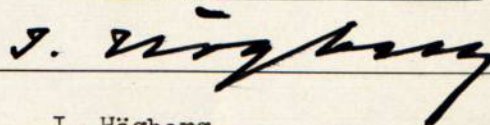
Enligt uppgift i kallelsen

Herrängen m. fl.i Hjo stad av Skaraborgs län

t. ex. socken och kommun av län

Ombudets laga åtgärder godkännas.

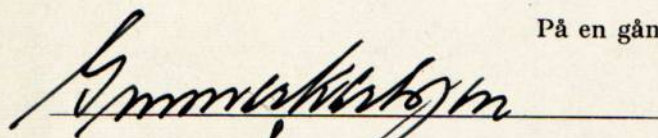
Denna fullmakt är utfärdad med stöd av Arbetsordning för distriktsbefälet (intagen i Statens järnvägars författningssamling, särtryck nr 3).

Lidköping den 27.3. 19 54(I. Högborg)

Baningenjör,

föreståndare för 36 bansektionenTelefon: Lidköping 20384

På en gång närvarande vittnen:

LIDKÖPING
LIDKÖPING

Stadsingenjörskontoret

i
HJO

15.
Bil. H

LANTBRUKSNÄMNDEN
I SKARABORGS LÄN

20 OKT 1953

Diarie Nr.....

Till Lantbruksnämnden i Skaraborgs län
Skaraborgsgatan 10
S k a r a

Ang. syneförrättning för torrläggning av mark tillhörande
Herrängen m. fl. fastigheter i Hjo stad.

Härmed översändes av förrättningsmannen begärd avskrift
av handlingar rörande vattendomstolens prövning av Hjo
stads vattentäkt vid Åsen och Källebo.

Den vattenmängd, som vid spolning utsläppes i ifrågavarande
dike vid Herrängen, har vid uppmätning befunnits vara
11 m³. Spolning företages två gånger varje vecka.

H j o i stadsingenjörskontoret den 24 oktober 1953

*20 min
= 1200 sek
ca 10 1/5
T = 1:40
D = 0.1 = 4"
v = ca 1.2 m/s*

Paul Stigenhag

/Paul Stigenhag/
Stadsingenjör

Statens Järnvägars II distrikt,

Distriktschefen,

Göteborg.

./. I enlighet med bestämmelsen i vattenlagen 10 kap. 52 § översändes härmed utdrag ur plan för "Herrängens dikningsföretag av år 1954" inom Hjo stad, Skaraborgs län.

Företaget berör bandelen Hjo - Stenstorp på så sätt, att järnvägsdiket å ömse sidor om befintlig trumma c:a 1,5 km väster om Hjo behöver upprengas och något fördjupas, för att ovanför liggande marker skola erhålla tillfredsställande torrläggning. Själva trumman behöver ej ändras.

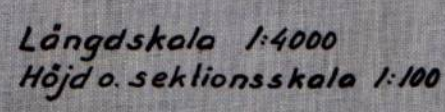
Sammanträde vid syn enligt vattenlagen är utsatt att hållas måndagen den 12 april 1954 kl. 1400 hos Liss Andersson, Herrängen, Hjo. Underrättelse härom har sänts till baningenjören i Lidköping.

Skara den 2 april 1954.

I tjänsten:

(Ragnar Holm)

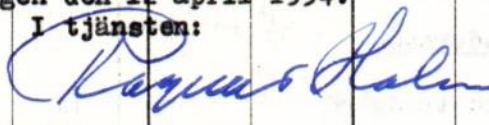
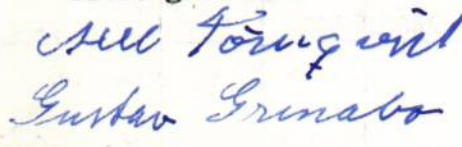
Förrättningsman

yrkes i tjänsten:
Ragnar Holm

VÄRDERINGSLÄNGD

Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		åker, tomt	annan	före	efter	pr ha	pr ägofigur
		hektar	hektar	kronor	kronor	kronor	kronor
<u>Hjo socken.</u>							
<u>Herrängen 1¹</u>							
<u>Liss Andersson</u>							
åker, mylla på sandbl. lera	1	0,20		1000	2500	1500	300:--
" - " -	2	0,19		"	"	"	285:--
" - " -	3	0,07		1375	"	1125	79:--
" - " -	4	0,09		"	"	"	101:--
" - " -	5	0,20		"	"	"	225:--
" - " -	6	0,25		"	"	"	281:--
" - " -	7	0,05		250	"	2250	112:--
" - " -	8	0,17		500	"	2000	340:--
äng, - " -	9		0,01	900	1000	100	1:--
Summa alstringsbåtnad		1,22	0,01				1724:--
" brukningsbåtnad	440 m å	5:--	kr				2200:--
Summa							3924:--
<u>Hjo stad</u>							
<u>Stadsägan nr 87 å norr</u>							
<u>Liss Andersson</u>							
åker, mylla på sandbl. lera	10	0,24		500	2500	2000	480:--
" - " -	11	0,18		250	"	2250	405:--
Summa alstringsbåtnad		0,42					885:--
" brukningsbåtnad	122 m å	5:--					610:--
Summa							1495:--
<u>Stadsägan nr 258 å norr</u>							
<u>Erik Andersson</u>							
tomt och trädgård	12	0,10		2400	6000	3600	360:--

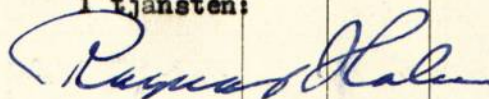
Fastighet och ägare Ägobeskrivning	Ägo- figur- nr	Förbättrad mark		Värde pr ha		Båtnad	
		öker, tomt hektar	annan hektar	före kronor	efter kronor	pr ha kronor	pr ägofigur kronor
<u>Stadsägan nr 87 a å norr</u> <u>Gustav Anderssons sterbhus</u> tomt och trädgård	13	0,04		1200	6000	4800	192:--
" " "	14	0,06		3000	"	3000	180:--
<u>Summa</u>		0,10					372:--
<u>Stadsägan nr 88 å norr</u> <u>Gustav Anderssons sterbhus</u> tomt och trädgård	15	0,06		3600	6000	2400	144:--
Hjo stad							2800:--
<u>Samm drag.</u> <u>Herrängen 1^a.</u> Liss Andersson	1-9	1,22	0,01				3924:--
<u>Stadsägan nr 87 å Norr</u> Densamme	10-11	0,42					1495:--
<u>Stadsägan nr 258 å Norr</u> Erik Andersson	12	0,10					360:--
<u>Stadsägan nr 87 A å Norr</u> Gustav Anderssons sterbhus	13,14	0,10					372:--
<u>Stadsägan nr 88 å Norr</u> Densamme	15	0,06					144:--
Hjo stad		-					2800:--
<u>Summa</u>		1,90	0,01				9095:--
Herrängen den 12 april 1954. I tjänsten: Förrättningsman							
Bitr. gode män: 							

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	å-pris kr.	Kostnad	Summa
					kronor	kronor
		<u>Dikessträckan A - B.</u>				
0-40-0+42	70	Rensning av järnvägsdike m ³	30	3:--	90:--	
0+42		Rörledningsöga typ B			75:--	
0+42-1+10	68	300 mm rör med frakt m	68	5:65	384:--	
		Grävning, läggning och återfyllning "	68	2:50	170:--	
0+71,1+6,1+10		Brunnar typ A; d=0,8 m st	3	120:--	360:--	
1+6-1+10		Tillägg för upptagande av befintlig trumma			20:--	
1+10-4+80	370	250 mm rör med frakt m	370	3:85	1425:--	
		Grävning, läggning och återfyllning "	370	2:50	925:--	
2+59,3+68, 4+74,4+80		Brunnar typ A; d=0,6 m st	4	90:--	360:--	
		Tillägg för upptagande av befintliga trummor			50:--	
4+80-7+12	232	250 mm rör med frakt m	232	3:85	893:--	
		Grävning, läggning och återfyllning "	232	2:50	580:--	
5+93,7+12		Brunnar typ A; d=0,6 m st	2	90:--	180:--	
		Arbetsledning och oförutsett			688:--	
		<u>Summa kronor</u>			6200:--	

Herrängen den 12 april 1954.

I tjänsten:

Förrättningsman

KOSTNADSFÖRSLAG

Läge	Längd m	Arbete, material e. d.	Antal	å-pris kr.	Kostnad kronor	Summa kronor
		<u>Beräknad kostnad för rörledning tillräcklig att bortleda spol-</u> <u>vattnet från vattenledningsverket.</u>				
1+10-7+12	602	100 mm betongrör med frakt m	602	1:75	1053:50	
		Grävning, läggning och åter- fyllning "	602	2:--	1204:--	
1+10		Rörlutlopp			40:--	
7+12		Utjämningsbassäng			200:--	
		Arbetsledning och oförutsett			302:50	
		<u>Summa kronor</u>			2800:--	
Herrängen den 12 april 1954.						
I tjänsten:						
						
Förrättningsman						

ARBETSBESKRIVNING.

Innan arbetet påbörjas skall avvägning och utsättning på minst var femtionde meter genom sakkunnig person verkställas.

Vid arbetets utförande iakttages:

att förekommande dikeskrökar ej få göras skarpa, utan böra i möjligaste mån uträtas eller avrundas;

att där dike går i rågång, bör grävningen så verkställas, att rågången och dikets mittlinje komma att sammanfalla;

att vägbana, bebyggd tomt eller trädgård ej utan innehavarens medgivande må användas som upplagsplats för dikesjord;

att ur öppet avlopp uppschaktad jord och sten skall läggas minst 0,6 meter från avloppets kanter och med en lutning mot dessa, icke överstigande 1:1, verjämte nödiga öppningar skola anordnas vid sänkor i marken, tillstötande diken eller i övrigt på minst var 40 meter för ytvattnets framsläppande genom upplagen;

att förefintliga gränsmärken ej må genom arbetet rubbas eller döljas, såvida icke dessförinnan genom vederbörlig lantmätarens försorg nya märken blivit utsatta;

att förrättningsens fixpunkter icke utan tvingande skäl må förstöras. Måste så ske, skall fixpunkten ifråga genom sakkunnig person ersättas med en ny sådan;

att i grävningstabell angivna djupsiffror äro beräknade i förhållande till de avvägda dubbarna;

att genomgrävd vägbana snarast möjligt skall återställas i fullgott skick;

att betongrören till företagets rörledningar godkännas endast under förutsättning att de underkastats vederbörande lantbruksingenjörs kontroll och därvid uppfyllt gällande normalbestämmelser ifråga om hållfasthet och täthet;

- att brunnringarna skola vara maskinstampade eller vibrerade;
- att allenast sådana tegelrör må komma till användning, som uppfylla
fordringarna uti av Sveriges Standardiseringskommission i december
1937 fastställd standard för dräneringsrör av tegel;
- att rörläggning skall utföras av vid dylika arbeten van och fullt kompetent
person;
- att rörledning ej får täckas, innan läggningen blivit genom lantbruksingenjör
eller hans ombud kontrollerad, såvida densamma utförts av annan än lant-
bruksnämndens täckdikningsförman, vilken ej är entreprenör;
- att rörledning ej må läggas direkt på berg eller stora stenar utan i före-
kommande fall på grusbädd;
- att tegelrörsledningarna skola kopplas medelst betongrör i brunnarna;
- att det första röret för de täckdikessammar, som beräknas komma att utmynna
i en brunn, efter tillsägelse av vederbörande brukare skall inkopplas
vid anläggandet av brunnen ifråga;
- att stenarna kring dagvattenbrunnar ej må vara större än 20 cm;
- att rörfogarna skola grusas, om jorden är så beskaffad, att risk för igen-
slamning föreligger. Stenfyllningen kring dagvattenbrunnarna skall då be-
klädas med grästorv, enris eller granris;
- att till rörledning, vilken skall utföras med täta förfogar, skall användas
muffrör av betong. Tätningen utföres med tjärdrev och cementsvulst samt
täckes sedan med väl puddlad lera;
- att synliga ytor av betonggjutningar skola putsas med cementbruk;
- att ~~styrelsen~~ /förtroendemannen/ under arbetets gång skall kontrollera alla
betongarbeten;
- att entreprenören ålägges att taga del av bestämmelserna i denna arbetsbeskrivning;
- att huvudfixpunkt för höjdbestämmningen är: Toppen av gränsrör i gränshörnet
mellan stadsäg. 87 och 87 A vid järnvägen.

Herrängen den 12 april 1954.

Ragnar Holm
Förrättningsman

Fastighet Ägare m. m.	Säk. o. likst. 11 S	Båtnad	Fastighets andel i			Samfällighets andel i gemensamma kostnader
			för särskild av- delning beräknad kostnad	för samfällig- heten beräknad kostnad	samfällig- hetens verkliga kostnad	
			kronor	kronor	procent	procent
1	2	3	4	5	6	7
<u>Herrängen 1¹</u>						
Liss Andersson	S	3924:--		2675:--	43,145	
<u>Stadsägan 87</u>						
Liss Andersson	S	1495:--		1019:--	16,438	
<u>Stadsägan 258</u>						
Erik Andersson	9	360:--		245:--	3,958	
<u>Stadsägan 87 A, 88</u>						
Gustav Anderssons sterbhus		516:--		352:--	5,673	
<u>Hjo stad</u>		2800:--		1909:--	30,786	
<u>Summa</u>		9095:--		6200:--	100,000	
Herrängen den 12 april 1954.						
I tjänsten: <i>Ragnar Halen</i>						
Biträdande gode män: <i>Per Töngrvist</i> <i>Gustav Grunabo</i>						

Skala 1:100 000 .

Utlåtande vid syneförrättning enligt vattenlagen för torrläggning av mark tillhörande Herrängen m.fl. fastigheter i Hjo stad av Skaraborgs län.

Ifrågavarande företag, som avser fördjupning och utvidgning samt igenläggning med rör av avlopp genom och från vattenskadade marker, belägna utmed allmänna vägen Hjo - Skövde c:a 2 km. nordväst om Hjo kyrka inom nederbördsområde nr 67 (Vättern), i och för ernående av bättre torrläggning och ökad alstringsförmåga, är enligt bestämmelserna i 7 kap. vattenlagen att anse såsom dikning. Belägenheten framgår av omstående översiktskarta, där torrlägningsområdet utmärkts med gul färg och vattensamlingsområdets gränser med blå linjer.

Över till uppgrävning ifrågasatta avloppssträckor hava profil- och sektionsritningar upprättats utvisande förhållandena vid undersökningstillfället, varjämte de härav beroende vattenskadade markerna avfattats å nivåkarta. Å denna karta äro de till uppgrävning avsedda avloppssträckorna utmärkta med dels dubbla, dels enkla röda linjer och de röda bokstäverna A - B. Dubbla röda linjer beteckna härvid, att avloppet skall utföras som öppet dike, och enkel röd linje, att det skall göras täckt. Avloppens blivande dimensioner hava å profil- och sektionsritningarna utmärkts med rött.

Vattensamlingsområdet för de olika avloppssträckorna har uttagits å generalstabens karta och delvis uppgåtts å marken. Storleken har med blått angivits å profilritningarna och uppgår i genomsnitt till c:a 40 ha åker och äng. Den största till avrinning kommande vattenmängden har i fråga om avlopp för flöden antagits komma att uppgå till 2,0 liter pr sekund och hektar. Medelvattenmängden under vegetationsperioden har antagits vara 0,1 liter pr sekund och hektar.

Vid det föreslagna avloppets övre ändpunkt (B) har Hjo stads vattenverk låtit utföra ett vattenutsläpp för att genom utspolning av vatten förhindra

rostbildning i dess rörledningar.

Enligt meddelande från stadsingenjörskontoret verkställes spolning två gånger varje vecka och den varje gång utsläppta vattenmängden uppgives till 11 m³. Om den använda tiden för spolningen utgör 20 min. ökas således momentan avrinningen med $\frac{11000}{20 \times 60} \approx 9$ l/sek. Den sammanlagda vattenmängden vid flod utgör sålunda c:a 90 l/sek. i diketets mellersta del och vid punkt B c:a 80 l/sek. Enligt tillgängliga tabeller skall diket efter utförandet med de föreslagna dimensionerna kunna avleda c:a 95 l/sek.

På grundval av de sålunda uträknade vattenmängderna hava avloppen dimensionerats för möjliggörande av torrläggning till lämpligt djup av all härav beroende mark, tillhörig sökanden och dem, som sig med sökanden förenat.

Den mark, för vilken dikningen medför alstringsbåtnad, och som alltså skall ingå i företaget, begränsas å nivåkartan av en streckad svart linje så belägen, att all därutanför liggande mark torde kunna till fullo torrläggas utan hinder av nuvarande vattenförhållanden i till uppgrävning avsedda avloppssträckor.

För utrönande av den genom företaget uppkommande båtnaden hava synemännen efter i 7 kap. 22 § vattenlagen stadgade grunder verkställt uppskattning, vars resultat i detalj föreligger i den bilagda värderingslängden.

Med hänsyn till förut nämnda förhållanden och i anledning av yrkandena i syneprotokollet, § 5-6, bestämma synemännen, att även Hjo stad, för dess vattenverk, skall deltaga i kostnaden för företaget efter den båtnad, som staden kan väntas erhålla genom detsamma utförande.

Denna båtnad ha synemännen ansett motsvara den kostnad, som skulle erfordras, om staden skulle för egen räkning utföra en ledning, som vore tillräcklig att avleda spolvattnet utan skadeverkningar.

Kostnaden för en sådan ledning har av synemännen beräknats till 2.800:-- kronor. Sökanden Liss Anderssons yrkande om ersättning för upprensning av igenslammade täckdikessögon anse sig synemännen ej kunna taga

ställning till, då det ej med säkerhet kan fastställas i vad mån bristande underhåll av diket medverkat till dessa skadors uppkomst. Dessutom torde det bli nödvändigt, att i samband med företagets utförande åtminstone delvis omlägga befintliga täckdiken.

Den å kartan avfattade och enligt förenämnda längd förbättrade marken skall utgöra en samfällighet. Skäl till uppdelning av samfälligheten i olika avdelningar förefinnes ej.

Kostnaderna för företagets utförande skola sålunda inom samfälligheten fördelas på delägarna i mån av båtnaden. Den sålunda uträknade deltagningsskyldigheten finnes för varje delägare angiven i kolumn 6 av kostnadsfördelningslängden, där den är uttryckt i procent av samfällighetens totalkostnad. I kolumn 5 är det häremot svarande beräknade kostnadsbeloppet angivet.

Kostnaderna för avloppens underhåll skola fördelas efter samma grunder, som för färdigställandet angivits.

Någon deltagningsskyldighet i framtida underhållet av över avloppen ledande vägövergångar skall ej åvila företaget.

Järnvägslinjen Hjo - Stenstorp beröres på så sätt, att järnvägsdiket, som utgör avlopp från berörda marker, skall upprensas och något fördjupas. Kostnaden härför skall bestridas av dikningsföretaget. Innan detta arbete påbörjas skall vederbörande baningenjör i god tid underrättas. De föreskrifter rörande arbetets utförande, som kunna varda meddelade av Statens Järnvägar, skola noggrant iakttagas och efterföljas.

Skulle det visa sig, att särskilda anordningar erfordras vid punkt B för att spolningen skall kunna ske på ändamålsenligt sätt, åligger det Hjo stad att utföra och bekosta dessa.

Spolningen skall utföras så, att skador å rörledningen eller nedanför liggande mark i möjligaste mån förhindras, särskilt bör tillses att spolning såvitt möjligt ej utföres, då rörledningen på grund av stark nederbörd eller snösmältning går full med vatten.

Skador, som till äventyrs kunna under arbetstiden av företaget orsakas, skola till fulla värdet ersättas, därest någon sakägare hos styrelsen framställer yrkande härom inom ett år efter företagets färdigställande. Sådan skada skall då utan dröjsmål genom styrelsens försorg uppskattas av sakkunnig person och därefter omedelbart ersättas. I brist på åsämjande vid val av värderingsman skall uppskattningen verkställas av inom länet tjänstgörande lantbruksingenjör eller den, han i sitt ställe sätter.

Avgift, varom förmåles i 11 kap. 95 § vattenlagen, skulle understiga femton kronor och behöver förty ej erläggas.

Kostnaderna för syneförrättningen skola, sedan företaget kommit till stånd, fördelas på delägarna efter samma grunder, som för grävningskostnaderna angivits, men förskjutas nu av sökandena och med dem jämnställda.

Jämlikt föreskrifterna i 10 kap. 62 § vattenlagen få synemännen i fråga om företaget ytterligare bestämma:

att det skall, därest sökandena önska fullfölja detsamma, utföras i fullständig överensstämmelse med bestämmelserna i detta utlåtande med därtill hörande ritningar och handlingar;

att ur öppet avlopp uppschaktad jord och sten skall läggas minst 0,6 meter från avloppets kanter och med en lutning mot dessa, icke överstigande 1:1, varjämte nödiga öppningar för ytvattnets framläppande genom uppslagen skola anordnas;

att till rörledningar och rörtrummor skola användas rör, som uppfylla gällande standardfordringar;

att under arbetstiden vatten ej får uppdämmas eller påsläppas på sätt att skada uppstår;

att rörbrott, ras eller förskjutningar, som till äventyrs inträffa, omedelbart skola avhjälpas och nödiga släntförändringar eller förstärkningsåtgärder vidtagas;

att arbetena för företagets utförande bära genom entreprenad överlåtas på
 härför skickad person, varvid särskild entreprenadsumma för varje samfä-
 lighet skall fastställas;
 att arbetena må begynna så snart detta utlåtande vunnit laga kraft, samt bära
 vara bragta till slut före utgången av år 1963;
 att företaget skall anses fullbordat, när det avsynats och godkänts av inom
 länet tjänstgörande lantbruksingenjör samt
 att det skall benämnas "Herrängens dikningsföretag av år 1954".

Talan mot förrättningen och detta utlåtande må föras vid Söderbygdens
 vattendomstol, adress Stockholm, till vilken besvären med iakttagande av
 bestämmelserna i 11 kap. 85 § vattenlagen skola vara ingivna inom sextio
 dagar från nedanstående datum.

Herrängen den 12 april 1954.

I tjänsten:

Regner Halm

Biträdande gode män:

Anders Förling
Gustav Grunvald